

قوای مجریه و قضائیه از مصوبه مربوط به طرح شفافیت مستتتا شده‌اند؟

توپ شفافیت در زمین بهارستان

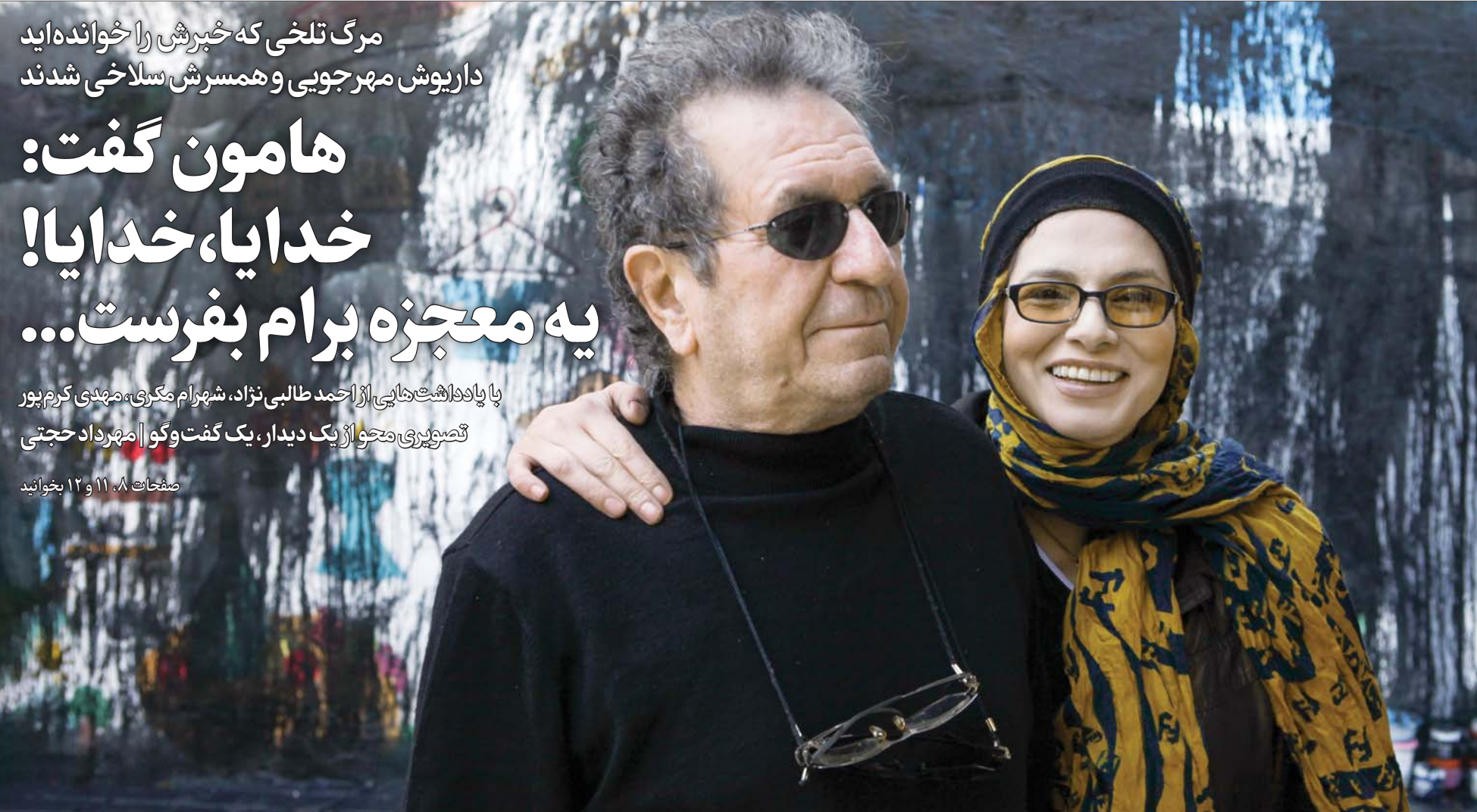
وحیده کریمی: محمودوند، عضو کمیسیون امنیت و سیاست خارجی مجلس گلایه کرده است: «برخی آقایان تصمیم‌گیر در دولت و مجمع تشخیص مصلحت نظام و هر جای دیگر می‌گویند فقط مجلس روی به شفاف‌سازی بیاورد».

صفحه ۲

دوشنبه ۲۴ مهر ۱۴۰۲ • ۳۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۱۶ اکتبر ۲۰۲۳ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۶۷۲ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: انتقام‌گیری شورای وحدت از حدادعادل و شانا، در شرایطی که منابع آب و خاک ایران در وضعیت هشداردهنده قرار گرفته حدود یک‌سوم محصولات کشاورزی به زیاله تبدیل می‌شود، فوتبال علیه دشمن / امیر سیدین

● حسن: سائیلر اماسی به تصویر

سرمقاله

بی‌قدرتی، عصیان و تعلیق امید

حجت میرزایی

کوبی سایه سنگین رنج و مرارت و خشونت از سر خاورمیانه دورشدنی نیست. دست‌کم در ۷۰ سال گذشته کشورهای فلسطین، لبنان، عراق، افغانستان، یمن و... بخشی از تاریخ خود را با خشونت‌ی مستمر و ادامه‌دار (و گاهی فزاینده) سر کرده‌اند. این خشونت‌ها که یا در پی جنگ‌های بین‌کشوری یا خشونت‌ها و منازعات داخلی ایجاد شده، به ازبین‌رفتن صدها هزار شهروند و آوارگی و بی‌خانمانی میلیون‌ها شهروند و نابودی توان تولید و زیرساخت‌های انسانی و اقتصادی این کشورها منجر شده است. و بوالعجب آنکه این آوارگی و بی‌پناهی در فرایندی خشن‌کننده توسط هژمونی رسانه‌ای به «بی‌جاشدن» تعبیر می‌شود. اما آنچه این روزها در غزه می‌گذرد، دست‌کم از دو جهت و از دریچه چشم من متفاوت و قابل توجه است:

یکی اینکه مردم بی‌پناه غزه این سطح از خشونت عربان و بی‌رحمی کم‌سابقه را در حالی تحمل می‌کنند که به زعم بسیاری پیش از این نیز با ستمی مداوم و حس ناامنی از سوی رژیم‌ی اشغالگر با دو ویژگی استبداد ایدئولوژیک و نژادپرستی افراطی مواجه بوده‌اند. در همه این دوران نه تنها فرصت‌های زیست انسانی و برخورداری از امنیت و رفاه و تعلق سرزمینی را از دست داده‌اند بلکه حتی از هویت ملی هم محروم مانده‌اند. بدین‌سان که نه در سرزمین مادری خود فرصتی برای زندگی و بهبود یافته‌اند و نه حتی اگر گروهی کوچک از آنها فرصتی برای مهاجرت داشته‌اند، کسی هویت آنها را به عنوان شهروند فلسطینی به رسمیت شناخته است چراکه در قاموس بسیاری از کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی هویت فلسطینی وجود نداشته است! به زبانی کوتاه، علاوه بر خشونت مستمر، ازبین‌رفتن امید و فرصت‌های حداقلی برای بهبود و ناب‌رخورداری از حقوق اولیه شهروندی و حس فرودستی، زیادی‌بودن و به رسمیت شناخته‌نشدن هم در سرزمین مادری و هم در سایر سرزمین‌ها همواره همراه آنها بوده است. این وضعیت به شکل‌گیری شهروند عاصی (و شدیداً عاصی) منجر شده که خروش برای به‌هم‌زدن تعادل احتمالی موجود از سوی مردمی که چیزی برای ازدست‌دادن ندارند، کمترین واکنش انسانی و اجتماعی ممکن و تنها راه ممکن به شمار می‌رود.

نکته دوم اینکه کشورهای مسلمان و به‌ویژه خاورمیانه در هیچ دورانی از تاریخ خود تا این سطح با دوگانگی، چه ذهنی و معرفتی و چه عینی و واقعی مواجه نبوده‌اند. کوبی امروز وقتی از خاورمیانه سخن می‌گوییم، از دو جهان متفاوت در دو پاره بسیار دور از تاریخ مواج‌هیم. اینکه درست در روزهایی که بخشی از کشورهای خاورمیانه از اروپایی‌شدن خود در آینده نزدیک سخن می‌گویند و از قضا این کشورها هم مسلمان و عرب هستند، گروهی از ساکنان هم‌تبار و هم‌کیش آنها در غزه سیاه‌ترین روزهای زندگی خود در ۷۰ سال گذشته را تجربه می‌کنند بسیار قابل‌تامل و تأثربرانگیز است. اینکه در دورانی که کشورهای مسلمان حاشیه خلیج فارس، مدیترانه (ترکیه) و جنوب و شرق آسیا (اندونزی و بنگلادش) با رشد اقتصادی بالا و افتخارات پیاپی در صنعتی‌شدن و رشد اقتصادی بالا و مستمر از بلندپروازانه‌ترین گام‌های تاریخ خود سخن می‌گویند، چگونه می‌توان رنج و مرارت بی‌پایان مردم بی‌پناه غزه را فهمید؟ آن حس موقفیت و افتخار بی‌انتها با این نابودی و کشتار گسترده نسلی، آوارگی، خانه‌ی‌دوشی و محرومیت از اولیه‌ترین نیازهای انسانی یعنی حس امنیت برای ماندن، خوراک، پوشاک و آب و سرپناه را چگونه می‌توان در کنار هم فهمید؟ در سبویی برخورداری و رفاهی که سر به آسمان می‌ساید و به درآمد سرانه‌ای بیش از صد‌هزار دلار در سال رسیده و در سویی که سایه سیاه خشونت و مرگ بیش از هر زمان دیگری بر سر مردمی از همان تبار و در یک هفته بیش از ۵۰۰ کودک و خردسال با خشن‌ترین روش‌ها قربانی می‌شوند، بخشی از دوگانگی پیش‌گفته است.

اما به زعم من قربانی اصلی این‌ خشونت بی‌پایان ازبین‌رفتن امید به توسعه، صلح و بهبود یا تعلیق مستمر و دور از دسترس شدن فردایی بهتر و برخوردار از امنیت، نه فقط برای مردم فلسطین بلکه حتی برای بسیاری از شهروندان عرب مسلمان در همسایگی آنهاست. حتی آنها که تجربه جنبش‌های اجتماعی و بهار عربی در سال‌های اخیر را تجربه کرده‌اند، امروز بیش از گذشته از همگرایی اقتصادی و همکاری و حمایت‌های بین‌ملت‌ها ناامید و از وضعیت پانودلی خود میان امید و بی‌قدرتی و خشونت خسته و رنجور شده‌اند.

قربانی اصلی، عدالت و آزادی و حقوق شهروندی در میان میلیون‌ها شهروند ستم‌دیده در یمن و غزه و افغانستان است که جایگزین همکاری‌های انسانی مؤثر، معتادان و راه‌پای بخش دولت‌های منطقه، رقابت‌ها و ستیز ایدئولوژیک و فرصت‌طلبانه شده است. قربانی اصلی شهروند خاورمیانه است.

یادداشت

برندگان جنگ غزه

غلامرضا حداد
عضو هیئت‌علمی دانشگاه

جنگ پدیده‌ای انسانی است که همواره در طول تاریخ حیات بشر بخشی جدایی‌ناپذیر از زیست جمعی او بوده و تاریخ روابط بین‌الملل در دوران مدرن نیز مملو از رخداد آن است. نظام بین‌الملل کنونی، خود مولود یک پیمان صلح (۱۶۴۸) است و رشته روابط بین‌الملل نیز در آغاز (۱۹۱۹) با هدف جست‌وجوی راهکارهای صلح و جلوگیری از جنگ تأسیس شده است. اگرچه انسان مدرن به مدد انقلاب علمی توانست کمابیش بر بلایایی که برای هزاران سال جان

یادداشت

نکاتی درباره استخدام روحانیون در آموزش و پرورش

احسان هوشمند

ایران ما در دهه‌های گذشته شاهد افزایش پوشش تحصیلی و تأسیس مدارس بوده است. هرچند پوشش تحصیلی در سطوح ابتدایی و متوسطه اول و متوسطه دوم از رشد قابل توجهی برخوردار بوده اما همچنان آموزش و پرورش با مسائل و چالش‌های بی‌شماری روبه‌روست.
۱- در حالی یک ماه از آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ می‌گذرد که آموزش و پرورش کشور شاهد کمبود حدود ۲۰۰ هزار معلم و دبیر، ۲۳ هزار کلاس درس بی‌معلم، کاستی حدود ۵۰ هزار معلم ورزش و محرومیت حدود هفت میلیون دانش‌آموز از معلم ورزش، کمبود ۳۷ هزار مشاور در مدارس و در نتیجه بی‌توجهی به سلامت روان دانش‌آموزان، حدود یک میلیون کودک بازمانده از تحصیل به شکلی که جمعیت کودکان شش تا ۱۲ ساله بازمانده از تحصیل در بازه زمانی ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۱ حدود دوبرابر شده، افزایش نرخ ترک تحصیل به ویژه در دوره متوسطه اول، هزاران روستای بی‌مدرسه یا بدون دسترسی به اینترنت، چند هزار مدرسه کانکسی در کشور، چهار هزار مدرسه سنگی تک‌کلاس‌ه، ۱۰۰ هزار کلاس درس فرسوده نیازمند نوسازی یا بازسازی، مسائل مربوط به سوء تغذیه برای بیش از پنج درصد دانش‌آموزان به‌ویژه در مناطق محروم و... است. افزون بر آنکه فرهنگیان با مشکلات معیشتی بزرگی دست به گریبان هستند.

انسان‌ها را گرفته بود از جمله فقر، حطی و بیماری‌های همه‌گیر غلبه کند اما همچنان در حل مسئله بغرنج جنگ ناتوان نشان داده است؛ شاید به این دلیل که جنگ برخلاف حطی و بیماری‌های همه‌گیر، همگان را به یک اندازه تهدید نمی‌کند و علی‌رغم آسیب‌ها و ویرانی‌هایش همواره برخی از آن منتفع می‌شوند. اما از جنگ کنونی اسرائیل و حماس در غزه چه کسانی منتفع می‌شوند و چه بازگرانی را می‌توان برندگان این خشونت ویرانگر دانست؟

- از منطری برساخت‌گرایانه، روابط بین‌الملل ذیل سه فرهنگ یا سه ساختار هویتی امکان بروز می‌یابد: فرهنگ هابزی، فرهنگ لاک‌ی و فرهنگ کانتی. در فرهنگ هابزی، بازیگران «دیگری» را دشمن و عامل ناامنی وجودی خود ارزیابی می‌کنند و روابط، مبتنی بر دشمنی و حاصل‌جمع جبری صفر یا بازی برد- باخت تعریف می‌شود. در فرهنگ لاک‌ی، بازیگران «دیگری» را رقیب خود ارزیابی می‌کنند و

روابط، مبتنی بر رقابت و حاصل‌جمع جبری مضاعف یا بازی برد- برد تعریف می‌شود. در فرهنگ کانتی و در متعالی‌ترین شکل روابط، بازیگران «دیگری» را همچون «خود» دارای حقوق برابر ارزیابی می‌کنند و آنچه برای خود نمی‌پسندند، برای دیگران نیز نمی‌پسندند. در ذیل فرهنگ هابزی، دغدغه‌های امنیتی در اولویت قرار می‌گیرد و توانمندی‌های نظامی است که عامل برتری تلقی می‌شود و به تبع آن در سطح فروملی بیشترین منابع تخصیص و اقتداری به کارگزاران نظامی و امنیتی اختصاص می‌یابد در حالی‌که در ذیل فرهنگ لاک‌ی، دغدغه‌ها عمدتاً اقتصادی و رفاهی است و بیشترین منابع تخصیصی و اقتداری به کارگزاران تکنوکرات و متخصص در امور رفاهی تخصیص می‌یابد. فرهنگ متعالی کانتی نیز که در شرایط کنونی صرفاً یک ایدئال دور از دسترس است که مصداقی متعین نمی‌یابد.

ادامه در صفحه ۲

صدا طلبه در آموزش و پرورش موجب بروز واکنش‌هایی در میان فرهنگیان شد. اساس این تصمیم با ابهامات و اماواگرهای زیادی روبه‌روست. چرا این اقدام صورت گرفته و چه ضرورت‌هایی منجر به چنین تصمیمی شده و آیا نسبت به حضور مستمر این قشر به شکلی محدودتر در ده‌های گذشته ارزیابی‌های علمی و جامعی توسع‌های پیش‌روی آموزش و پرورش فائق آیند. رفع این حجم قابل توجه از کمبودهای آموزش و پرورش نیازمند بودجه‌های کلان و برنامه‌ریزی دقیق و مدون است. هرچند در برنامه هفتم توسعه در این باره نیز به اندازه کافی تدبیر نشده و بعید است دولت بتواند در دوره‌ای پنج‌ساله برای رفع محرومیت‌ها و کاستی‌ها اقدام چشمگیری انجام دهد. چراکه آموزش و پرورش همچنان یکی از موضوعات اصلی کشور محسوب نمی‌شود. تمرکز جدی دولت بر رفع محرومیت‌ها و کاستی‌ها در آموزش و پرورش نیازمند همتی ملی است. تمرکز دستگاه ذی‌ربط برای مدیریت و حل‌وفصل کاستی نیازمند صرف وقت و برنامه‌های مدون و کارشناسی‌شده است، امری که شواهد چندانی برای پیگیری آن مشاهده نمی‌شود. افزون بر آنکه سیاهه مسائل کشور در دیگر بخش‌های توسعه‌ای از جمله بهداشت و درمان و فرهنگ و صنعت و کشاورزی و محیط زیست نیز چنان نگران‌کننده است که راه را بر تمرکز بر آموزش پرورش کشور بسته است. پیچیدگی اداره کشور در این شرایط بیش از هر زمان دیگری نمایان است.

۲- در چنین شرایطی که آموزش و پرورش با مسائل پیچیده و عمیق و ساختاری روبه‌روست برخی تصمیمات غیرکارشناسی که ناشی از بی‌توجهی به اولولیت‌های فوری است، موجب بروز اماواگرهایی در آموزش و پرورش می‌شود. به عنوان نمونه اعلام استخدام

ادامه در صفحه ۲

«شرق» از تداوم سفرهای دیپلماتیک امیرعبداللهیان

برای توقف کشتار در غزه گزارش می‌دهد

تور صلح

شرق: با تداوم حملات اسرائیل به نواز غزه و بغرنج‌ترشدن وضعیت این باریکه، حسین امیرعبداللهیان در سفر به کشورهای منطقه‌ای به دنبال ایجاد اجماعی برای جلوگیری از بحران در این باریکه است. بعد از تماس‌های تلفنی و رایزنی با مقامات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، حسین امیرعبداللهیان از پنجشنبه گذشته با سفر به عراق یک تور دیپلماتیک ...

صفحه ۳

مرگ تلخی که خبرش را خواننده‌اید

داریوش مهرجویی و همسرش سلاخی شدند

هامون گفت: خدایا، خدایا! یه معجزه برام بفرست...

پا یادداشت‌هایی از احمد طالبی نژاد، شهرام مگزی، مهدی کرم‌پور

تصویری از محو از یک دیدار، یک گفت‌وگو | مهرداد جتیی

صفحات ۸، ۱۱ و ۱۲ بخوانید

یادداشت

طرح شتاب‌زده یک آرزوی خام برای نجات غزه

حسین نصری

نسل‌کشی و پاک‌سازی قومی در غزه اکنون تهدیدی است جدی که به گمانم اندک‌اندک به اقدامی بالفعل تبدیل می‌شود! با توجه به حمایت اروپا و آمریکا و... بی‌عملی اعراب و کشورهای مسلمان، چشم‌پستن روسیه و... کمترین نتیجه محتمل، ترک اجباری خانه آ‌با و اجدادی فلسطینیان و رفتن به سسوی مصر و... است؛ میهمانان ناخوانده بی‌سرزمین. به تجربه آشنا، با قطعیت می‌توان گفت که این هجرت، قطعاً موقت نخواهد بود! آوارگی و سرنوشتی بسیار غم‌بار و ظالمانه با تبعات مصیبت‌بار گوناگون که بی‌تردید در سطوحی با تقار و خشونت خود را خواهد نمایاند. اسرائیل با پشت‌گرمی‌های دریاقتی همچنان بی‌محبا درشتی می‌کند و به پیش می‌رود! خب چه می‌توان یا چه باید کرد؟! همه می‌دانیم که «سیاست» آن چنان که مشهور است، از زاویه‌ای، چندان هم «بی‌بدر و مادر» نیست! تحولات با اندکی فرازوشیب در دامنه فهم، هنجارها، زمینه‌ها و سازوکارهای حکومت‌ها، شاخصه‌های خود را دارد. در بیمی محتمل، شوربخثانه می‌توان از شعله‌ورشدن و بسط این جنگ به لبنان و... گفت! که فارغ از نتیجه، آسیب و ویرانی و... آن حتمی و اجتناب‌ناپذیر است. با این توضیح از مقدمه می‌گذرم و در حاشیه هنجارهای فوق، با درک محدود خود، به حرمت انسان از زن و مرد و کودک و از پیر و جوان با استیصال می‌خواهم از یک آرزو سخن بگویم. با تصور نزدیکی و ترسناک‌بودن نتایج فاجعه‌آمیز ورود ارتش خشن اسرائیل به غزه، به مجموعه‌ای از اقدامات فوری گسترده مکمل اگر نه جایگزین برای جلوگیری از آن باید اندیشید! به فراخوانی برای شکل‌گیری اراده‌ای در سطح کشورهای مسلمان و حتی در مرحله بعد فراتر از آن. فراخوانی انسان‌دوستانه با حسن نیت برای رسیدن به اجماعی اگر نه مطلوب بلکه حداقلی! و مرادم از آن در مرحله نخست، رسیدن به «بالاترین مواضع سیاسی و اجرایی ممکن کشورها و ملت‌های دنیای اسلام» است و احیاناً یک «برنامه عمل» مشترک. تحرکی متفاوت برای فروکاستن و اگر نه خاموشی این فاجعه انسانی و...

ادامه در صفحه ۴

فروش ویلا

رجوع به صفحه ۹